

1969: η χρονιά που θ' άλλαζε τον κόσμο

Τη χρονιά που πάτησε ο άνθρωπος στο φεγγάρι, ο πλανήτης Γη βρισκόταν σε αναταραχή. Στην Ελλάδα, την τυλιγμένη στον «γύψο», οι εξορίες και οι φυλακίσεις βρίσκονταν στην ημερήσια διάταξη.

Το 1969, το κέντρο του κόσμου ήταν η Αμερική. Στην Ελλάδα, με τη χούντα στο φόρτε της, η ανίσχυρη ακόμα αντίσταση να περιμένει βοήθεια από το εξωτερικό. Άλλοι στη φυλακή, άλλοι στις εξορίες, άλλοι στο εξωτερικό και οι περισσότεροι στα σπίτια τους, φοβισμένοι και παρακολουθούμενοι..

Τα μακριά μαλλιά ήταν απαγορευμένα από το ελληνοχριστιανικό ιδεώδες των συνταγματαρχών και, μαζί με τις μίνι φούστες, ηθικά κατακριτέα από μεγάλο μέρος της κοινωνίας.

Η ολιγοήμερη απόδραση του Παναγούλη και η σύλληψή του προβλήθηκαν επιδεικτικά από τη χούντα, όπως και οι συλλήψεις των πρώτων αντιστασιακών. Φαινομενικά ήταν μια σχετικά ήσυχη χρονιά, γιατί ακόμα δεν γινόταν αντιληπτή η υπόγεια ζύμωση απ' την οποία θα ξεπηλούσε το μαχητικό αντιδικτατορικό φοιτητικό κίνημα στην αυγή της δεκαετίας του '70.

Αναμφίβολα, αν το 1968 είναι η κορυφαία χρονιά της ευρωπαϊκής εξέγερσης, το 1969 είναι της αμερικάνικης, με επίκεντρο τον πόλεμο του Βιετνάμ. Στο Γούντστοκ συναντιούνται όλοι, 400 χιλιάδες ειρηνιστές χίπι και μέλη της νέας αριστεράς.

Σε όλα τα πανεπιστήμια αναπτύσσονται ζωηρά φόρουμ κάτω από τις μεγεθυμένες φωτογραφίες του Τσε και του Μάο. Στο Μπέρκλεϊ κλείνουν βίαια το κέντρο στρατολογίας, στο Χάρβαρντ προσπαθούν να ιδρύσουν αντιπανεπιστήμιο, το Κορνέλ καταλαμβάνεται από ένοπλους Μαύρους Πάνθηρες και φοιτητές του Πρίνστον πιάνουν δουλειά στα εργοστάσια με την εργατική τάξη! Οι αρνητές στράτευσης που καταφεύγουν στον Καναδά θα φτάσουν τελικά τις 50 χιλιάδες! Παράλληλα, ο Ψυχρός Πόλεμος συνεχίζεται με ένταση.

Τα βήματα του Νιλ Αρμστرونγκ στη Σελήνη προκαλούν παγκόσμια αίσθηση, φέρνοντας σε ακόμα δυσκολότερη θέση τους Σοβιετικούς, οι οποίοι έχουν προβλήματα στα σινοσοβιετικά σύνορα και στην Τσεχοσλοβακία, που είναι ανάστατη από την εισβολή των τανκ του Συμφώνου της Βαρσοβίας και την αυτοπυρπόληση του φοιτητή Γιάν Πάλακ στην Πράγα.

Αλλά η Αμερική αιμορραγεί. Οι τηλεοπτικές εικόνες με τα φέρετρα των νεκρών στρατιωτών, που ξεπερνούν τους 35 χιλιάδες ως το τέλος του 1969, βγάζουν στα δύο εκατομμύρια πολίτες κόντρα στην πολιτική ηγεσία και το στρατιωτικοβιομηχανικό σύμπλεγμα. Ο πρόεδρος Νίξον, αναγκάζεται να εξαγγείλει τη σταδιακή απόσυρση των στρατευμάτων από το Βιετνάμ, τα οποία έχοντας χάσει το ηθικό τους χάνουν και την υποστήριξη μεγάλης μερίδας συντηρητικών Αμερικανών μετά την αποκάλυψη της σφαγής 109 γυναικόπαιδων στο χωριό Μάι Λάι.

Το αντιπολεμικό κίνημα έχει απλωθεί από το Τόκιο ως το Βερολίνο, επηρεάζοντας την πολιτική και την κουλτούρα σε πολλά επίπεδα, γιατί μαζί του μορφοποιούνται τα κινήματα για το δικαίωμα των γυναικών στην επιλογή, τη σεξουαλική ελευθερία, τη φυσική ζωή και τα δικαιώματα των ομοφυλοφίλων.

Οι διαμαρτυρίες ενάντια στο απαρτχάιντ της Νότιας Αφρικής και της (βρετανικής) Ροδεσίας εξαναγκάζουν τις μητροπόλεις να προχωρήσουν σε αποκλεισμούς των ρατσιστικών καθεστώτων διευκολύνοντας τους αγώνες για την ανατροπή τους.

Αυτή η μεγάλη αναταραχή δημιουργεί ένα παγκόσμιο κίνημα και ένα διεθνές περιβάλλον ευνοϊκό για τα εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα στην Ασία και την Αφρική. Το 1969, ο Καντάφι ανατρέπει τον βασιλιά Ιντρις στη Λιβύη και ο Αραφάτ εκλέγεται πρόεδρος της Οργάνωσης για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης, ενώ, ταυτόχρονα με την παραίτηση του συνδιαμορφωτή της μεταπολεμικής Ευρώπης Ντε Γκολ στη Γαλλία, γίνεται πρωθυπουργός στη Σουηδία ο Ολαφ Πάλμε που θα παίξει σημαντικό ρόλο στο κίνημα ειρήνης μέχρι τη δολοφονία του.